

> Retouradres Postbus 18601 2502 EP Den Haag

Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard
t.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 4010
2980 GA Ridderkerk

Datum	Pagina	Kenmerk
16 oktober 2024	1 van 5	2024-0000674845
Betreft		Uw kenmerk
Eindbrief bemiddeling journalist Binnenlands Bestuur - Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard		-

Beste bestuursleden,

Op 9 mei 2023 heeft een journalist van Binnenlands Bestuur bij het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (hierna: het Adviescollege) een klacht ingediend. Aanleiding voor de klacht was de wijze waarop de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard (hierna: de GRNR) haar verzoek om informatie behandelde. Het Adviescollege is daarmee verzocht te bemiddelen tussen de journalist en de GRNR.

Met deze brief bevestigt het Adviescollege dat de bemiddeling is beëindigd en informeren wij u dat het Adviescollege niet zal overgaan tot het uitbrengen van een advies. Wij zenden een afschrift van deze brief aan de journalist en aan de bij de GRNR betrokken gemeenten. Ook publiceren wij deze brief op de website van het Adviescollege.

Het Woo-verzoek

De journalist deed onderzoek naar transparantie en gelijke kansen bij de verkoop van gronden aan bedrijven. Op 17 januari 2023 diende zij daarom bij de GRNR een Woo-verzoek in over de (voorgenomen) verkoop van gronden. De GRNR is in 2012 opgericht door de gemeenten Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam voor de verkoop van gronden en het daarmee realiseren van een groot AgroVersFood-bedrijventerrein (zie de bijlage voor het verloop van het Woo-verzoek).

Aanleiding voor de klacht

De klacht van de journalist richtte zich op het overschrijden van de beslistermijn. Daarnaast had de journalist het gevoel dat er sprake was van onwil om haar verzoek conform de Woo af te handelen. Ook de communicatie met de GRNR – en vooral met de door de GRNR ingeschakelde advocaten – werd door de journalist als stroef en op momenten zelfs als onaangenaam ervaren, waarbij zij zich onder druk gezet voelde om haar verzoek in te perken of in te trekken. Zo werd door de advocaat, zonder dat zij dit wist, contact opgenomen met de hoofdredacteur van Binnenlands Bestuur.

Resultaat bemiddeling

De bemiddeling kende een lange doorlooptijd. Het is daarbij niet gelukt om een versnelling te realiseren. Wel is tijdens de bemiddeling de communicatie tussen de journalist en de GRNR verbeterd. Het aanstellen van een contactpersoon die het Woo-verzoek coördineerde, heeft hiertoe bijgedragen. Hierdoor liep het contact niet meer via het advocatenbureau, maar met het bestuursorgaan zelf. Het bleek echter niet eenvoudig om de vaart erin te houden en ervoor te zorgen dat tijdig tegemoet werd gekomen aan de informatiebehoefte van de journalist.

Het Woo-verzoek is tijdens de bemiddeling – ruim één jaar na indiening – afgehandeld met twee deelbesluiten (waarop later nog een aanvullend derde besluit volgde). Hoewel de verstrekte informatie tot op zekere hoogte inzicht gaf in de gang van zaken, was het voor de journalist nog steeds niet goed mogelijk om te herleiden hoe de verkoop van bepaalde kavels precies was verlopen. Ook hadden veel integraal geweigerde documenten algemene benamingen. Hierdoor was niet duidelijk om wat voor informatie het ging. Tot slot had de journalist bezwaar tegen de wijze waarop bepaalde uitzonderingsgronden waren toegepast.

Om een formele bezwaarprocedure te voorkomen, spraken partijen af dat de GRNR voor de uitgifte van enkele door de journalist aangewezen kavels, zou toelichten hoe de procedures zijn doorlopen. Ook zou de GRNR een nadere zoekslag uitvoeren en met een brede blik bekijken of hierover meer informatie openbaar gemaakt kon worden. Op 10 september 2024 heeft de GRNR een aanvullend derde besluit genomen en daarbij 90 documenten (gedeeltelijk) openbaar gemaakt en 117 documenten integraal geweigerd. Daarop is de bemiddeling beëindigd.

Daarnaast bereikten partijen tijdens de bemiddeling overeenstemming over het intrekken van een nog lopend verzet – ingediend door de journalist – tegen de beslissing van de rechtbank op een eerder ingediend beroep wegens niet tijdig beslissen, waarbij de GRNR de door de journalist betaalde griffiekosten heeft vergoed. Door het intrekken van het verzoek had de journalist de verwachting dat de openstaande punten spoedig afgehandeld zouden worden. Doordat het aanvullende besluit ruim zeven maanden later volgde, heeft dit bij de journalist tot de conclusie geleid dat zij het lopende verzet beter niet had kunnen intrekken.

Transparantie is de norm als publieke en private belangen door elkaar lopen

De verkoop van gronden door de overheid gaat vaak via complexe constructies, waarin publieke en private belangen door elkaar lopen en er veel geld op het spel staat. Transparantie moet juist dan de norm zijn. Het is dan ook belangrijk dat gemeenten bij de oprichting van een gemeenschappelijke regeling oog hebben voor de bevoegdheden voor het beheren van informatie en het afhandelen van Woo-verzoeken. Deze dienen zij in de gemeenschappelijke regeling helder te beleggen en conform de bijbehorende verantwoordelijkheden. Ook is het noodzakelijk dat de betrokken partijen nadenken over het actief openbaar maken van voor het publiek relevante

informatie, en daarover concrete afspraken maken en vastleggen. Indien een gemeenschappelijke regeling bevoegd is om de daar ingediende Woo-verzoeken af te handelen – zoals bij de GRNR het geval is – dan dient de gemeenschappelijke regeling daarvoor tevens middelen en, indien nodig, ondersteuning te krijgen vanuit de betrokken gemeenten.

Daarnaast drukt het Adviescollege de GRNR op het hart om in het vervolg zelf grip te houden op de communicatie met Woo-verzoekers en dit niet (in het geheel) over te laten aan een tussenpersoon zoals een advocatenkantoor. De GRNR is immers verantwoordelijk voor hoe het Woo-proces verloopt. Ook beveelt het Adviescollege aan om de Woo-deelbesluiten en openbaar gemaakte documenten te publiceren op de website van de GRNR. Het Adviescollege merkt op dat de GRNR hiervoor een pagina op de website heeft ingericht, waarop reeds een aantal andere Woo-besluiten en openbaar gemaakte documenten zijn gepubliceerd.

Het Adviescollege wil tot slot zowel de journalist als de GRNR bedanken voor hun inzet tijdens de bemiddeling.

Met vriendelijke groet,

namens het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding,

Lydia Bremmer,
secretaris-directeur

BIJLAGE: beknopte beschrijving verloop Woo-verzoek en verloop bemiddeling

Verloop Woo-verzoek

Op 17 januari 2023 heeft de journalist een Woo-verzoek ingediend inzake (voorgenomen) verkoop van gronden door de GRNR. Naar aanleiding van het Didam-arrest van de Hoge Raad¹ onderzocht de journalist de verkoop van gronden door de overheid. De Hoge Raad had in het arrest bepaald dat overheden transparant moeten zijn en gelijke kansen moeten bieden bij de verkoop van gronden. Het onderzoek van de journalist richtte zich er mede op hoe de GRNR – in 2012 opgericht door de gemeenten Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam voor het realiseren van een groot AgroVersFood-bedrijventerrein – hieraan invulling geeft.

Aangezien de GRNR niet veel ervaring had met Woo-verzoeken, schakelde zij voor de behandeling van het Woo-verzoek een advocatenkantoor en een 'laktbureau' in. De journalist realiseerde zich dat het Woo-verzoek breed was ingestoken en stond ervoor open om in gesprek te gaan met de GRNR. Het verzoek had volgens de GRNR betrekking op de verkoop van 27 kavels en ongeveer 150 geïnteresseerde bedrijven. Het verzoek bevatte aanvankelijk meer dan 10.000 documenten, waardoor verdere precisering volgens de GRNR nodig was.

Aan de hand van een door de GRNR opgesteld overzicht met categorieën documenten heeft de journalist vervolgens aangegeven welke categorieën documenten zij wenste te ontvangen. Volgens de GRNR was het Woo-verzoek nog steeds niet precies genoeg en diende deze verder gepreciseerd te worden. De journalist gaf daarop aan dat verder preciseren op basis van de bij haar bekende informatie niet meer mogelijk was en een herhaling van zetten zou betekenen.

De journalist voelde zich tijdens de behandeling van haar verzoek onder druk gezet om haar verzoek in te perken of in te trekken. Zo werd door de advocaat, zonder dat zij dit wist, contact opgenomen met de hoofdredacteur van Binnenlands Bestuur. Dit schaadde haar vertrouwen in een goede afhandeling van het Woo-verzoek. Daarbij was de journalist in de veronderstelling dat zij een preciseringsverzoek zou ontvangen, aangezien haar telefonisch was meegedeeld dat zij deze nog zou ontvangen. De GRNR stelde zich echter op het standpunt dat tijdens een telefoongesprek met het advocatenkantoor al verzocht was om het verzoek te preciseren en dat daarmee de beslistermijn was opgeschort. Vervolgens ontving de journalist alsnog een brief met daarin een preciseringsverzoek.

Vanwege de lange behandelduur van het Woo-verzoek, diende de journalist een ingebrekestelling in en stelde zij vervolgens beroep wegens niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. Daarop heeft de rechtbank in zijn beslissing volgens de journalist een verkeerde tijdsberekening gemaakt, door de termijn tussen het indienen van het Woo-verzoek en de opschorting niet mee te rekenen. Ook stelde de journalist zich op het standpunt dat de opschorting niet rechtsgeldig was, aangezien het preciseringsverzoek buiten de daarvoor gelden termijn was gedaan. De journalist ging daarom tegen deze uitspraak in verzet. Tevens diende de journalist op 9 mei 2023 een bemiddelingsverzoek bij het ACOI.

¹ Hoge Raad, 26 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1778.

Verloop bemiddeling

De bemiddeling kende een lange doorlooptijd. Het is niet gelukt om een significante versnelling te realiseren. Na de intakegesprekken met de journalist en de GRNR afzonderlijk, vonden er meerdere gezamenlijke gesprekken plaats over de wijze waarop het verzoek tot dan toe was behandeld en om afspraken te maken over de verdere afhandeling. De communicatie tussen de journalist en de GRNR is tijdens de bemiddeling verbeterd, vooral door het inschakelen van een externe Woo-coördinator bij de GRNR. Deze persoon fungeerde als aanspreekpunt voor de journalist en hield de journalist op de hoogte van de voortgang. Het advocatenkantoor werd hierdoor uit de communicatielijn met de journalist gehaald.

Tijdens de bemiddeling is het Woo-verzoek – ruim een jaar nadat deze was ingediend – in twee deelbesluiten afgehandeld. Bij het eerste deelbesluit zijn in totaal 1.553 documenten beoordeeld. Daarvan waren 52 documenten reeds openbaar, zijn 69 documenten integraal openbaar gemaakt, 735 documenten deels openbaar gemaakt en 697 documenten integraal geweigerd. Bij het tweede deelbesluit zijn in totaal 1.262 documenten beoordeeld. Daarvan waren 15 documenten reeds openbaar, zijn 68 documenten integraal openbaar gemaakt, 757 documenten deels openbaar gemaakt en 422 documenten integraal geweigerd.

Naar aanleiding van deze deelbesluiten vond wederom een gezamenlijk gesprek plaats met de journalist en de GRNR. Voorafgaande aan dat gesprek bereikten partijen overeenstemming over het intrekken van het nog lopende verzet, waarbij de GRNR de griffiekosten van de journalist voor zijn rekening heeft genomen. Door het intrekken van het verzoek had de journalist de verwachting dat de openstaande punten spoedig afgehandeld zouden worden.

Tijdens het gesprek gaf de journalist aan dat het voor haar vanwege de benamingen op de inventarislijsten voor veel documenten die integraal geweigerd werden niet duidelijk was om wat voor informatie dit ging. Ook vroeg de journalist om een aanvullende toelichting waarom bepaalde documenten deels of geheel geweigerd waren. Op basis van de openbaar gemaakte documenten kon zij niet herleiden hoe de uitgifte van bepaalde kavels waren verlopen.

De GRNR heeft op hoofdlijnen toegelicht op welke wijze zij hun beleid bij de uitgifte van kavels in de praktijk toepassen. Van belang voor de GRNR is dat hun onderhandelingspositie geen nadeel ondervindt bij het openbaar maken van informatie. Om een formele bezwaarprocedure te voorkomen, stemde de GRNR ermee in om voor de uitgifte van enkele door de journalist aangewezen kavels uitgebreider toe te lichten hoe de procedures zijn doorlopen. Ook zou voor deze kavels een nadere zoekslag uitgevoerd worden en met een brede blik bekeken worden of hierover meer informatie openbaar gemaakt kon worden.

Op 10 september 2024 heeft de GRNR een aanvullend derde besluit genomen en daarbij 90 documenten (gedeeltelijk) openbaar gemaakt en 117 documenten integraal geweigerd. Daarop is de bemiddeling beëindigd.